

TEČAJ ZA MLADINCA I

PREDMET

ORGANIZACIJA GASILSTVA IN PRAVNE
OSNOVE

Vsebina učnega programa

Predmet: ORGANIZACIJA GASILSTVA IN PRAVNE OSNOVE

Število ur:	Skupaj	Teoretična predavanja	Praktične vaje
		2	2

Vsebina:

Teoretična predavanja	
Oznaka sklopa	Vsebina ali kompetenca
GP-ORG-3	Zakonodaja in zakoni v gasilstvu
GP-ORG-8	Statut društva
GP-ORG-9	Organiziranost gasilskih organizacij
GP-ORG-10	Gasilske oznake, čini in funkcije
GP-ORG-11	Naloge lokalnih skupnosti
GP-ORG-12	Pravilniki v gasilstvu
GP-ORG-13	Zgodovina gasilstva

Tečaj TEČAJ ZA GASILCA PRIPRAVNIKA

Predmet ORGANIZACIJA GASILSTVA IN PRAVNE OSNOVE

Vsebina ali kompetenca **Oznaka sklopa** **GP-ORG-3**

Zakonodaja in zakoni v gasilstvu

Informativni/Formativni cilji

Informativna cilja:

Tečajnik:

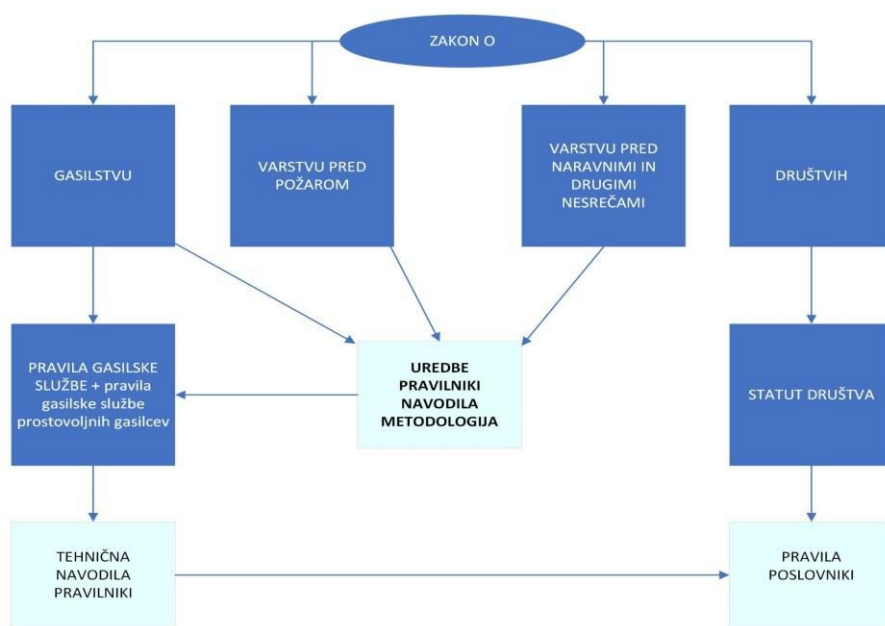
- opiše zakonodajo, ki se upošteva v gasilstvu,
- našteje pravice in dolžnosti gasilca ter pogoje za prostovoljnega gasilca.

Opis vsebine

Zakoni in akti, ki zadevajo gasilstvo:

Zakoni in akti so nujno potrebni, da se uredi enotno in transparentno delovanje gasilske organizacije, so osnova, kjer je zapisan temeljni akt o ustanovitvi društva, nadalje ureja naloge, organizacijo in status gasilstva ter tudi ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

- Zakon o varstvu pred požarom (uradno prečiščeno besedilo) ZVPoz-UPB1
- Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami
- Zakon o gasilstvu (uradno prečiščeno besedilo) ZGas
 - Pravila gasilske službe
- Zakon o društvih
- Statut društva
- Ostala zakonodaja

Slika 1: Zakoni in akti ki zadevajo gasilstvo [3]

Pri opravljanju operativnih gasilskih nalog imajo gasilci zlasti naslednje pravice:

- da prostovoljno vstopijo oziroma izstopijo iz operativne gasilske enote, če so prostovoljni gasilci;
- da se strokovno in psihofizično usposablajo, urijo in opravljajo zahtevane ali predpisane izpite oziroma druga preverjanja v skladu z dolžnostmi, ki jih opravljajo v gasilski organizaciji;
- da uporabljajo predpisano osebno in skupinsko gasilsko zaščitno opremo;
- da zahtevajo dodatna pojasnila ali navodila za izvrševanje prejetih nalog;
- da ugovarjajo in odklonijo izvršitev prejetega ukaza, s katerim bi storili kaznivo dejanje oziroma s katerim bi neposredno ogrozili svojo varnost ali varnost sotovarišev ter drugih oseb v skladu z zakonom in pravili;
- do spoštovanja osebnosti, dostojanstva in enakega obravnavanja pri opravljanju gasilske službe ne glede na katerokoli osebno okoliščino;
- da predlagajo ukrepe in aktivnosti neposredno nadrejenim, s katerimi se izboljšuje delo, učinkovitost in racionalnost delovanja gasilske enote pri opravljanju operativnih gasilskih nalog;
- do zdravstvenega pregleda, zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter nezgodnega zavarovanja za primer smrti, poškodbe ali bolezni med opravljanjem gasilske službe ter drugih pravic v skladu s predpisi;
- do nadomestila plače in počitka v skladu s predpisi;
- da prejmejo nagrado, pohvalo, odlikovanje ali drugo priznanje za svoj prispevek k razvoju gasilstva oziroma hrabra dejanja.

Pri opravljanju operativnih gasilskih nalog pa imajo gasilci zlasti naslednje dolžnosti:

- izvrševati zaupane dolžnosti v skladu s predpisi in pravili, sposobnostmi, izurjenostjo ter pravili gasilske stroke, tudi v najtežjih razmerah, razen, če ni neposredno ogroženo njihovo zdravje ali življenje;
- dosledno spoštovati načelo enostarešinstva v gasilski enoti ter obveznega izvrševanja prejetih ukazov;
- spoštovati delovno disciplino, to je brezpogojno, natančno, pravilno in pravočasno izvrševanje gasilskih nalog, v skladu s pravili gasilske stroke;
- skrbeti za lastno strokovno in psihofizično izpopolnjevanje ter izurjenost in opravljati psihofizične teste, preizkuse telesne pripravljenosti ter znanja v skladu s predpisi;
- poročati nadrejenim o vseh dogodkih in stanjih, ki bi lahko ogrozili varnost in zdravje sotovarišev ali drugih oseb;
- sprejeti in skrbno varovati osebno in skupinsko gasilsko zaščitno ter reševalno opremo;
- spoštovati ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu ter opravljati gasilsko delo s tolikšno pazljivostjo, da s tem varuje svoje življenje in zdravje ter življenje in zdravje sotovarišev ter drugih oseb;

- krepiti tovariške odnose v gasilski organizaciji ter medsebojno pomoč;
- spoštovati osebnost in dostojanstvo vsakega posameznika v gasilski organizaciji in izven nje, njegove pravice in temeljne svoboščine v skladu z ustavo in zakoni;
- varovati ugled gasilske organizacije in gasilske službe;
- opravljati druge naloge, sprejete s programi gasilske organizacije ter varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Prostovoljni gasilec je lahko samo strokovno usposobljen, zdravstveno in psihofizično sposoben član gasilskega društva, ki izpolnjuje z zakonom določene pogoje.

Pogoji pa so:

- Je strokovno usposobljena za gašenje in reševanje ter ima opravljen predpisani izpit za prostovoljnega gasilca,
- ima opravljen predpisan preizkus znanja, preizkus psihofizičnih sposobnosti in je zdravstveno sposobna za opravljanje gasilske službe,
- ni bila pravnomočno obsojena za kaznivo dejanje zoper življenje, telo in premoženje,
- je stara od 18 do 63 let (moški) oziroma 18 do 55 let (ženske).

Prostovoljni gasilec operativne naloge opravlja prostovoljno.

Viri in literatura

- [1] Zakon o gasilstvu. Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 23/19 in 189/20 – ZFRO; (dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO301>, 10. 6. 2021).
- [2] Pravila gasilske službe. Uradni list RS, št. 52/10; (dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=DRUG3416>, 16. 8. 2021).
- [3] Razvojno raziskovalna naloga - Priprava literature in prosojnic za temeljne učne programe za prostovoljne gasilce GZ Slovenije, 13. 8. 2021)

Avtorji opisa	Datum izdelave
Bojan Brcar	13. 8. 2021
Avtorji dopolnitev	Datum dopolnitev
Jure Strmole	5. 9. 2021

Tečaj TEČAJ ZA GASILCA PRIPRAVNIKA

Predmet ORGANIZACIJA GASILSTVA IN PRAVNE OSNOVE

Vsebina ali kompetenca	Oznaka sklopa	GP-ORG-8
Statut društva		

Informativni/Formativni cilji

Informativni cilj:
Tečajnik:
– opiše namen in glavno vsebino statuta,
– opiše in pojasni člene: organi društva, pravice in dolžnosti člana;

Formativni cilj:
Tečajnik upošteva člene statuta in ve, kje ga najde.

Opis vsebine

Statut je temeljni akt društva. S tem aktom morajo biti seznanjen vsak član prostovoljnega društva.

Ker se Prostovoljno gasilsko društvo povezuje v GZ, regije in GZS je nujno, da so osnovna določila statuta v skladu z določili statuta GZS in GZ. (PGD lahko doda še specifične dopolnitve glede na njeno naravo dela).

Statut sprejme OBČNI ZBOR, uporabljati pa se sme po overitvi pristojnega organa, ki ugotovi skladnost statuta z Zakonom o društvih.

STATUT DOLOČA:

- Ime in sedež društva
- Namen in cilje delovanja društva
- Dejavnost in naloge društva
- Pogoje in način včlanjevanja ter prenehanje članstva
- Pravice in obveznosti članov
- Način upravljanja društva
- Zastopanje društva

NAČIN UPRAVLJANJA

- občni zbor (zbor članov) je najvišji organ društva
- upravni odbor, je upravno-operativni organ
- poveljstvo je strokovno tehnični organ
- nadzorni odbor
- disciplinska komisija

POVEZOVANJE – PGD je član GZ in GZS. Svoje članske pravice izvaja preko GZ, svoje interese v regijskem svetu pa usklajuje preko GZ

PRAVICE IN DOLŽNOSTI ČLANOV PGD

Pravice članov PGD:

1. po dopolnjenem 15. letu starosti volijo in so izvoljeni v organe PGD, ne morejo pa opravljati vodilnih funkcij če niso dopolnili 18 let starosti;
2. sodelujejo pri delu in odločanju v organih PGD;
3. uresničujejo svoje osebne interese na področju dejavnosti PGD;
4. opravijo predpisan izpit za prostovoljnega gasilca v operativni enoti;
5. uporabljajo skupne dosežke in rezultate delovanja PGD pri svojem delu;
6. udeležujejo se srečanj, prireditev in tekmovanj, ki jih organizira PGD;
7. sodelujejo pri izdelavi programa dela in so seznanjeni s poslovanjem PGD ter njegovim finančno materialnim poslovanjem;
8. nosijo gasilsko uniformo, gasilska priznanja in odlikovanja;
9. najmanj 20 % članov lahko zahteva razrešitev posameznega organa upravljanja PGD.

Dolžnosti članov PGD:

1. spoštujejo ta Statut, kodeks prostovoljnega gasilca, druge akte in sklepe organov PGD;
2. aktivno sodelujejo ter s svojim delom prispevajo k uresničevanju ciljev in nalog PGD;
3. redno plačujejo članarino in druge prispevke;
4. opravijo predpisan preizkuse znanja, psihofizičnih in zdravstvenih sposobnosti za opravljanje gasilske službe v operativni gasilski enoti;
5. mlajšim članom PGD prenašajo izkušnje in znanje;
6. PGD dajejo informacije, v skladu s pristopno izjavo;
7. varujejo ugled PGD.

Viri in literatura

[1] GZS, vzorci aktov, vzorec statuta PGD. Spletni vir; (dostopno na: <https://gasilec.net/vzorci-aktov/>, 16. 8. 2021).

Avtorji opisa	Datum izdelave
Brcar Bojan	18. 8. 2021

Avtorji dopolnitev	Datum dopolnitev
Jure Strmole	6. 9. 2021

Tečaj TEČAJ ZA GASILCA PRIPRAVNIKA

Predmet ORGANIZACIJA GASILSTVA IN PRAVNE OSNOVE

Vsebina ali kompetenca	Oznaka sklopa	GP-ORG-9
------------------------	---------------	----------

Organiziranost gasilskih organizacij

Informativni/Formativni cilji

Informativni cilj:

Tečajnik opiše organiziranost PGD, GZ, regije in GZS.

Opis vsebine

Organizirano gasilstvo ima v Sloveniji več kot 150 letno tradicijo. Danes so gasilske organizacije ena najštevilčnejših in najmočnejših sil v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. V Sloveniji deluje nekaj več kot 1300 društev, gasilska organizacija pa šteje več kot 160 000 članov od katerih je več kot 50 000 operativnih gasilcev. Društva so povezana v 120 gasilskih zvez, te pa se neformalno povezujejo v 17 gasilskih regij. Krovna organizacija je gasilska zveza Slovenije. (opomba za predavatelja: na dan predavanja preveriti zgoraj omenjene številke)

Gasilska zveza Slovenije, Gasilska zveza in Gasilsko društvo so pravno formalne organizacije, ustanovljene tudi na podlagi Zakona o društvih, imajo svoj statut, transakcijski račun ipd.

Regijski sveti ali poveljstva, občinska poveljstva in sektorska poveljstva so organizirana zgolj v operativne namene.

Vsako gasilsko organizacijo, predstavljeno v nadaljevanju, vodita funkcionarja, to sta predsednik in poveljnik. (predlog za predavatelja: vprašajte tečajnike, kdo sta funkcionarja v njihovih društvih ter jih seznanite z imenu funkcionarjev na ravni GZ, Gasilske regije in GZS)

Organiziranost PGD:

Prostovoljno gasilsko društvo je humanitarna organizacija, v kateri fizične osebe prostovoljno delujejo in opravljajo naloge na področju gasilstva, varstva pred požarom in drugimi nesrečami ter opravljajo druge dejavnosti, ki so pomembne za razvoj in delovanje gasilstva. Člani prostovoljnega gasilskega društva so lahko tudi pravne osebe, če tako določa zakon.

Skladno s statutom društva je **Občni zbor** najvišji organ PGD, ki ga sestavljajo vsi aktivni člani.

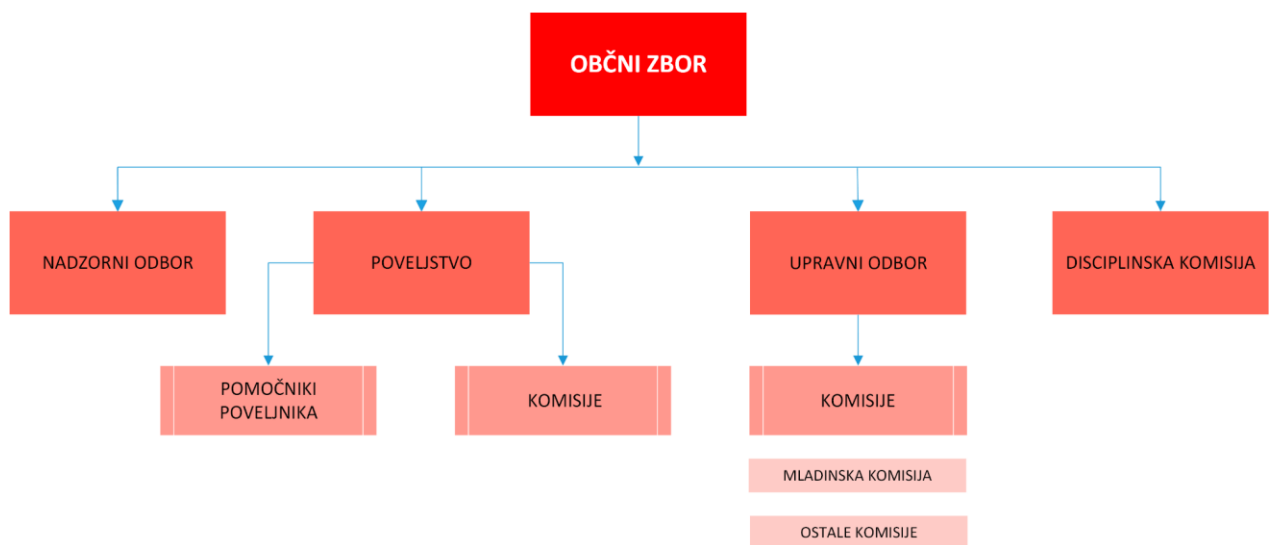
Upravni odbor je operativno-izvršilni, ki opravlja organizacijska, strokovna, tehnična in administrativna dela ter vodi PGD med dvema zasedanjema Občnega zbora po programu in sklepah, sprejetih na Občnem zboru. Za svoje delo je odgovoren Občnemu zboru.

Izvoli ga Občni zbor na predlog predsednika.

Nadzorni odbor spremlja in nadzira finančno in materialno poslovanje PGD in izvajanje sklepov Občnega zbora. Nadzorni odbor ima predsednika in dva člana, ki jih izvoli Občni zbor. Voljen je na Občnih zborih z mandatom petih let.

Poveljstvo je strokovno-operativni organ, ki pomaga Poveljniku pri vodenju in opravljanju strokovno-operativnih nalog. Izvoli ga Občni zbor na predlog Poveljnika. Delo poveljstva vodi Poveljnik. Poveljstvo zagotavlja izvajanje operativnih nalog gasilstva in delovanje gasilske enote pri izvajanju javne gasilske službe. Poveljstvo PGD opravlja naloge v skladu s Pravili gasilske službe in Pravili gasilske službe prostovoljnih gasilcev.

Disciplinsko komisijo sestavljajo predsednik, dva člana in dva namestnika, ki jih izvoli Občni zbor za dobo petih let. Disciplinska komisija odloča o izključitvah, disciplinskih prekrških in drugih sporih ter izreka ukrepe.

Slika 1: Organiziranost PGD

Organiziranost GZ:

Prostovoljna gasilska društva se povezujejo v **gasilske zveze** v skladu z zakonom.

Gasilske zveze opravljajo organizacijske in strokovne naloge gasilstva zlasti v zvezi z:

- načrtnim kadrovanjem in usposabljanjem gasilcev,
- načrtnim in usklajenim razvojem ter opremljanjem gasilskih enot v skladu s predpisanimi merili,
- načrtovanjem in usklajevanjem uporabe gasilskih enot gasilskih organizacij, ki so članice zveze,
- povezovanjem med članicami gasilske zveze in občinami na območju, na katerem deluje gasilska zveza,
- izvajanjem nalog, ki so jih nanje prenesle država ali občine,
- drugimi organizacijskimi in razvojnimi nalogami gasilstva.

Gasilske zveze imenujejo poveljnike gasilskih zvez in regijske gasilske poveljnike, ki so člani pristojnih štabov Civilne zaščite. Poveljniki gasilskih zvez in regijski gasilski poveljniki skrbijo za pripravljenost, organiziranost, opremljenost in usposobljenost nižjih poveljstev in gasilskih enot, izvajanje določenih programov usposabljanja ter vodijo večje in zahtevnejše intervencije. Način izbire in pristojnosti poveljnikov gasilskih zvez in regijskih poveljnikov ter drugih gasilskih poveljnikov in njihovih namestnikov se določi s Pravili gasilske službe.

Gasilska zveza, v katero se povezujejo prostovoljna gasilska društva na območju posamezne občine, daje:

- mnenje k letnim programom usposabljanja operativnih gasilcev in gasilskih enot prostovoljnih gasilskih društev;
- mnenje k letnim programom opremljanja prostovoljnih gasilskih enot z gasilsko zaščitno in reševalno opremo.

Gasilska zveza lahko za posamezno leto določi oblike usposabljanja, ki jih prostovoljna gasilska društva vključijo v svoje letne programe, če je to potrebno zaradi usklajenega razvoja, ustrezne pripravljenosti in drugih razlogov, utemeljenih z ocenami ogroženosti občine pred požarom ali drugimi nesrečami.

Gasilska zveza je lahko organizirana za več občin skupaj iz česar sledi, da je na nivoju občine potem Občinsko gasilsko poveljstvo.

Organiziranost GASILSKA REGIJA

V Sloveniji je ustanovljeno 17 gasilskih regij v katere se prostovoljna gasilska društva povezujejo preko svojih GZ.

Slika 2: Gasilske regije in gasilske zveze

Organiziranost GASILSKA ZVEZA SLOVENIJE:

Gasilska zveza Slovenije je najvišja oblika povezovanja gasilskih društev in njihovih zvez.

Gasilska zveza Slovenije poleg svojih društvenih nalog opravlja tudi naloge, za katere jo pooblasti minister, zlasti pa:

- določene strokovno-tehnične naloge varstva pred požarom;
- organizacijske in druge naloge, s katerimi se zagotavlja razvoj prostovoljnega gasilstva v državi in njegovo mednarodno povezovanje z drugimi gasilskimi organizacijami v svetu;
- izdaja strokovno literaturo o varstvu pred požarom in gasilstvu.

Gasilska zveza Slovenije je pravna oseba zasebnega prava. Organiziranost, naloge in pristojnosti svojih organov določi Gasilska zveza Slovenije s svojimi pravili. Gasilska zveza Slovenije, je članica mednarodne organizacije CTIF.

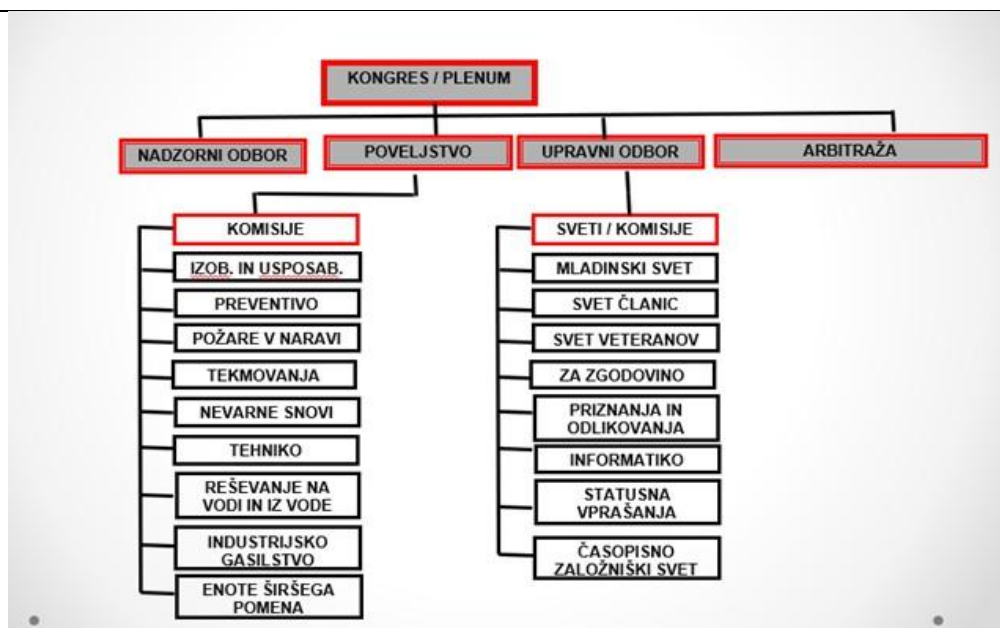
Gasilska zveza izdaja strokovno revijo Gasilec, za podporo PGD, GZ in regijam pa vzdržuje spletno stran, kjer se najdejo vse osnovne informacije.

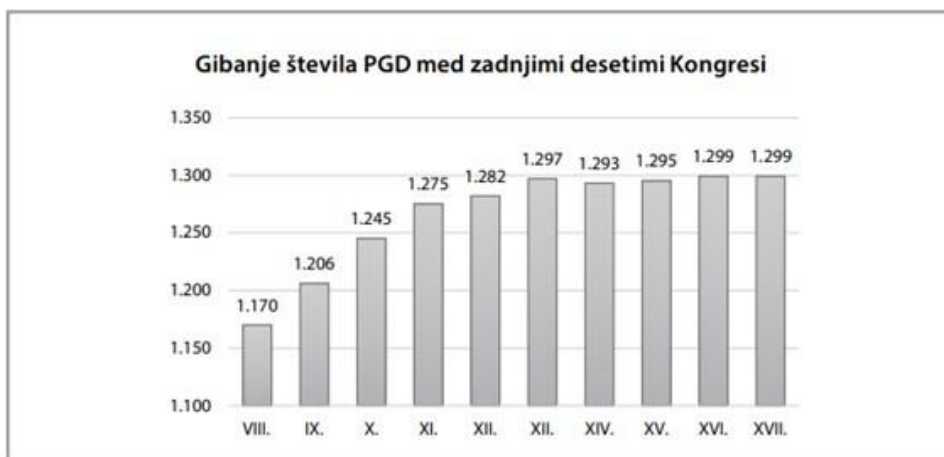
Slika 3: Organiziranost GZS

Kongres je najvišji organ GZS za volitve, programske usmeritve in manifestacijo. Sestaja se vsakih pet let.

Plenum je najvišji organ GZS med dvema Kongresoma. Redno zasedanje se sklicuje vsaj enkrat letno. Plenumu za svoje delo odgovarjajo vsi podrejeni organi GZS.

Slika 4: Sestava kongresa/plenuma

Slika 5: Gibanje števila PGD med zadnjimi desetimi kongresi [2]

Viri in literatura

- [1] Razvojno raziskovalna naloga - Priprava literature in prosojnic za temeljne učne programe za prostovoljne gasilce GZ Slovenije, 13. 8. 2021)
- [2] Kramer Stanjko, J. »Organiziranost in delovanje prostovoljnih gasilskih organizacij v Sloveniji«. UJMA, št. 33, str. 250 - 257, 2019; (dostopno na: <http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2019/250-257.pdf>, 18. 8. 2021).

Avtorji opisa	Datum izdelave
Bojan Brcar	20. 8. 2021
Avtorji dopolnitev	Datum dopolnitev
Jure Strmole	6. 9. 2021

Tečaj TEČAJ ZA GASILCA PRIPRAVNIKA

Predmet ORGANIZACIJA GASILSTVA IN PRAVNE OSNOVE

Vsebina ali kompetenca	Oznaka sklopa	GP-ORG-10
------------------------	---------------	-----------

Gasilske oznake, čini in funkcije

Informativni/Formativni cilji

Informativni cilj:

Tečajnik našteje vse čine, oznake specialnosti in funkcijske oznake.

Formativni cilj:

Tečajnik prepozna vse čine, razlikuje med različnimi funkcijami po nivojih ter prepozna oznake specialnosti.

Opis vsebine

Pri opravljanju gasilske službe se prostovoljni gasilci izkazujejo z znakom prostovoljnega gasilca, ki ga nosijo na kapi, oznako pripadnosti prostovoljnemu gasilskemu društvu, Gasilski zvezi in Gasilski zvezi Slovenije, čini, položajnimi oznakami, oznakami specialnosti in oznakami večletnega opravljanja gasilske službe. Podrobneje je opisano v Priročniku o gasilskem protokolu.

Gasilski znak:

Gasilski znak sestavlja gasilska čelada obrnjena v levo, za katero sta prekrížana stilizirana plamenica in gasilska sekirica.

Gasilski grb

Gasilski grb so razvili po osamosvojitvi Slovenije. Uporablja se ga na gasilskih prireditvah v skladu s Pravili gasilske službe.

Znak prostovoljnega gasilca - znak za kapo:

Znak prostovoljnega gasilca označuje prostovoljnega gasilca, člana prostovoljnega gasilskega društva, ki se vključuje preko Gasilskih zvez v Gasilsko zvezo Slovenije. Znak prostovoljnega gasilca obsega gasilski znak, ki je elipsasto obdan z vencem lipovih listov. Za gasilskim znakom je slovenska zastava.

Slika 1: Gasilski simboli in oznake

Oznaka pripadnosti:

Oznaka pripadnosti prostovoljnemu gasilskemu društvu, gasilski zvezi in Gasilski zvezi Slovenije je izdelana kot našitek v obliki ščita in se nosi na levem rokavu gasilske uniforme in delovne obleke. Znotraj oznake je ime prostovoljnega gasilskega društva, grb občine ali poseben znak, ime občine, pod znakom pa je polkrožni trak z imenom gasilske zveze.

Oznaka pripadnosti Gasilski zvezi Slovenije je v obliki ščita kot oznaka pripadnosti prostovoljnemu gasilskemu društvu in zvezi. Oznaka pripadnosti prostovoljnemu gasilskemu društvu ima obrobo rdeče, gasilske zveze obrobo srebrne in Gasilske zveze Slovenije obrobo zlate barve. Gasilski veterani nosijo na spodnjim robom levega rokava oznako gasilskega veterana v obliki dveh polkrožnih lovorjevih vejic.

Gasilski prapor

Gasilski prapor je opredeljen v 3. členu Statuta Gasilske zveze Slovenije. Izdelan je iz rdeče svilene tkanine in obrobljen z zlato vrvico. Prva stran prapora in napis na drugi strani sta predpisana, podoba na drugi strani prapora pa je prepuščena gasilski organizaciji. Prapor je na lesenem drogu, višine 3 m.

Vrh droga je okovan z medenino v obliki bakle. Razvitje in uporaba prapora sta opredeljena v Pravilih gasilske službe.

Slika 2: Slika sprednje strani prapora GZS

Slika 3: Slika zadnje strani prapora GZS

Gasilska zastava

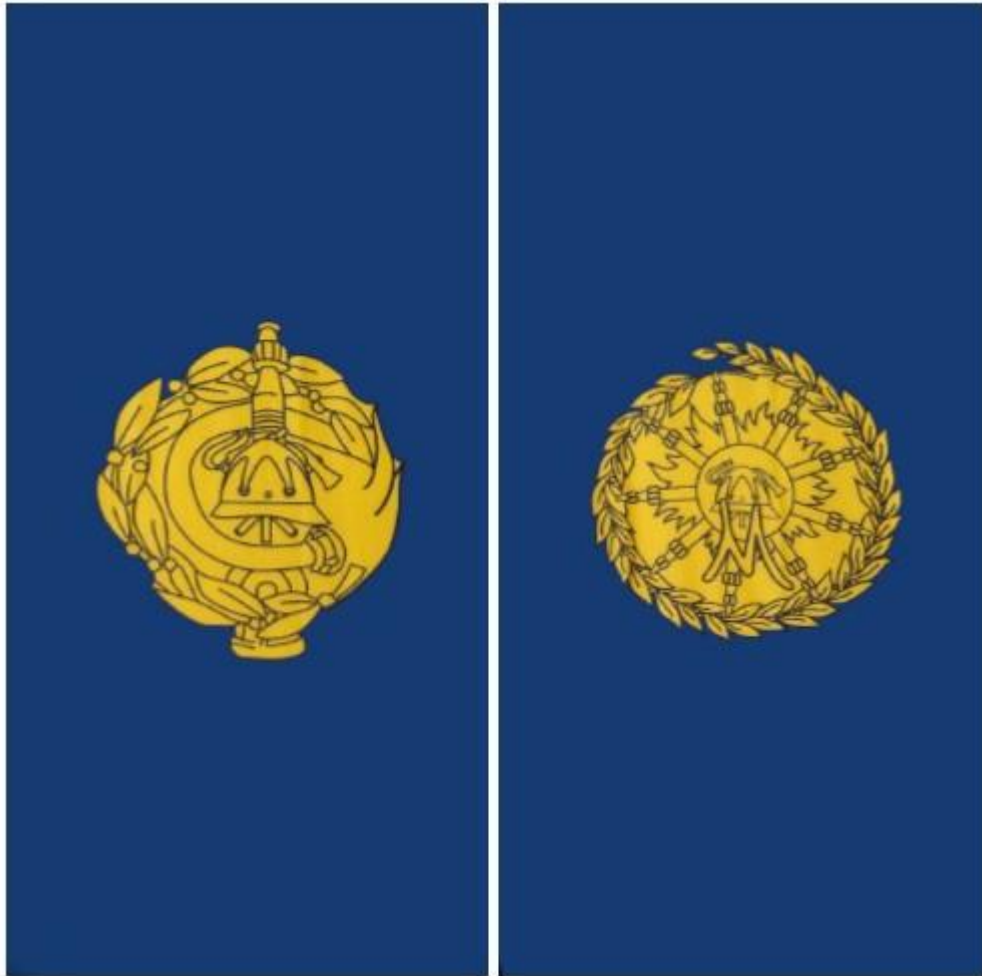
Gasilska zastava je rdeče barve, v razmerju dolžina : širina = 2:1. V sredini zastave je gasilski grb, ki je postavljen pokončno na viseči zastavi. Gasilska zastava se lahko izobesi na gasilskih prireditvah in gasilskih objektih.

Slika 5: Gasilska zastava

Tekmovalna zastava

Tekmovalna zastava je modre barve v razmerju dolžina : širina = 2:1. V sredini zastave je državna tekmovalna značka, ki je postavljena pokončno na viseči zastavi. Tekmovalna zastava se uporablja na gasilskih tekmovanjih. Poznamo člansko in mladinsko tekmovalno zastavo. Članska zastava ima na sredini člansko državno tekmovalno značko, mladinska pa mladinsko tekmovalno značko z veliko črko »M«.

Slika 6: Tekmovalna zastava - levo članska, desno mladinska

Čini prostovoljnih gasilcev:

Čini označujejo položaj gasilca v hierarhiji članov gasilske organizacije. Čin označuje stopnjo skupne usposobljenosti gasilca glede na njegovo splošno izobrazbo, strokovno usposobljenost, dolžino gasilske službe ter sposobnost v hierarhiji gasilske organizacije.

Čini prostovoljnih gasilcev so:

- gasilec (G); gasilec I. stopnje (G I.); gasilec II. stopnje (G II.);
- višji gasilec (VG); višji gasilec I. stopnje (VG I.); višji gasilec II. stopnje (VG II.);
- nižji gasilski častnik (NGČ); nižji gasilski častnik I. stopnje (NGČ I.); nižji gasilski častnik II. stopnje (NGČ II.);
- gasilski častnik (GČ); gasilski častnik I. stopnje (GČ I.); gasilski častnik II. stopnje (GČ II.);

- višji gasilski častnik (VGČ); višji gasilski častnik I. stopnje (VGČ I.); višji gasilski častnik II. stopnje (VGČ II.);
- visoki gasilski častnik (VKGČ); visoki gasilski častnik I. stopnje (VKGČ I.); visoki gasilski častnik II. stopnje (VKGČ II.).

Na organizacijsko preventivnem področju so naslednji čini:

- višji gasilski častnik organizacijske smeri (VGČ ORG); višji gasilski častnik organizacijske smeri I. stopnje (VGČ ORG I.); višji gasilski častnik organizacijske smeri II. stopnje (VGČ ORG II.);
- visoki gasilski častnik organizacijske smeri (VKGČ ORG); visoki gasilski častnik organizacijske smeri I. stopnje (VKGČ ORG I.); visoki gasilski častnik organizacijske smeri II. stopnje (VKGČ ORG II.).

Posebej se označujejo tudi pionirji, mladinci in gasilci pripravniki. Čine prostovoljnih gasilcev in gasilcev pripravnikov se označuje s podlago modre barve, z rdečo ali srebrno obrobo, prečnimi trakovi in ustreznim številom plamenic v rdeči barvi. Na podoben način se označijo pionirji in mladinci, pri čemer podlage niso obrobljene, oznake pa so le s prečnimi trakovi oranžne barve.

Oznake činov nižjih gasilskih častnikov so na podlagi modre barve s srebrno obrobo s prečnim trakom in plamenicami srebrne barve.

Oznake činov gasilskih častnikov so na podlagi modre barve, obrobo rumene barve s prečnim trakom in ustreznim številom plamenic rumene barve.

Oznake činov višjih gasilskih častnikov in visokih gasilskih častnikov so na podlagi modre barve z obrobo v rumeni barvi za višje gasilske častnike in zlati barvi za visoke gasilske častnike, s prečnimi trakovi na katerih so lipovi listi in ustrezno število plamenic v rumeni barvi za višje gasilske častnike in zlati barvi za visoke gasilske častnike. Lipovi listi na činih višjih gasilskih častnikov so bele barve. Na enak način se označujejo čini višjih in visokih gasilskih častnikov organizacijske smeri s tem, da so plamenice in lipovi listi srebrne barve.

Oznake gasilskih činov prostovoljnih gasilcev se nosijo na naramnikih na gasilski uniformi, delovni obleki, dežnem plašču in gasilski srajci.

Položajne oznake prostovoljnih gasilcev:

Položaj je določena dolžnost ali funkcija v hierarhiji prostovoljne gasilske organizacije. Položajna oznaka označuje položaj gasilca v gasilski organizaciji glede na njegovo funkcionalno ali organizacijsko dolžnost.

Prostovoljni gasilci nosijo oznake položajnih funkcij pri opravljanju operativnih nalog in oznake položajnih funkcij pri opravljanju organizacijskih nalog.

Oznake položajnih funkcij pri opravljanju operativnih nalog so: gasilec, operativni gasilec, desetar, vodnik in podpoveljnik prostovoljnega gasilskega društva, poveljnik prostovoljnega gasilskega društva, poveljnik sektorja, občinski podpoveljnik, občinski poveljnik, član poveljstva gasilske zveze, podpoveljnik gasilske zveze, poveljnik gasilske zveze, regijski poveljnik, pomočnik poveljnika Gasilske zveze Slovenije, podpoveljnik Gasilske zveze Slovenije, poveljnik Gasilske zveze Slovenije.

Posebej se označuje tudi desetar pri pionirjih in mladincih.

Oznake položajnih funkcij pri opravljanju organizacijskih nalog so: član upravnega odbora in član drugih voljenih organov prostovoljnega gasilskega društva, podpredsednik in tajnik prostovoljnega gasilskega društva, predsednik prostovoljnega gasilskega društva, član predsedstva gasilske zveze in drugih voljenih organov gasilske zveze, podpredsednik in tajnik gasilske zveze, predsednik gasilske zveze, član predsedstva Gasilske zveze Slovenije in drugih voljenih organov Gasilske zveze Slovenije, podpredsednik Gasilske zveze Slovenije, predsednik Gasilske zveze Slovenije.

Oznake položajnih funkcij pri opravljanju operativnih nalog iz drugega in organizacijskih nalog, so v obliki romboida in se nosijo na gasilski uniformi na ovratniku, na delovni in gasilski zaščitni obleki pa v obliki romboida ob levem žepu.

Položajni oznaki častnega poveljnika ali častnega predsednika sta podobni položajni oznaki poveljnika oziroma položajni oznaki predsednika s tem, da imata položajni oznaki dvojni rob v barvi obrobe znaka.

Oznake specialnosti prostovoljnih gasilcev:

Z oznakami specialnosti se označuje posebno usposobljenost prostovoljnih gasilcev. Oznake specialnosti so v obliki pokončnega pravokotnika z zaobljenimi robovi ter stilizirano oznako, ki nakazuje na specialnost.

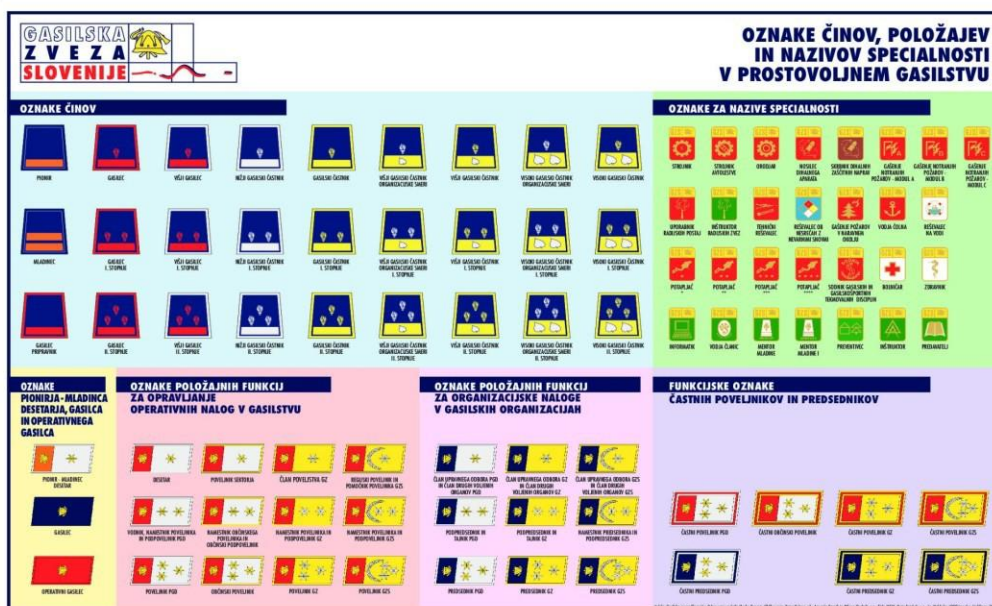
Oznaka za leta gasilske službe:

Za večletno opravljanje gasilske službe prostovoljni gasilci nosijo oznake za 10 let, 20 let, 30 let in 40 let opravljanja gasilske službe. Oznaka ima obliko dveh lovorovih vejic med katerimi je v krogu vpisana številka, ki označuje leta opravljanja gasilske službe. Oznaka za 10 let je bronaste, za 20 let srebrne in za 30 ter 40 let zlata barve.

Oznaka za večletno opravljanje gasilske službe se nosi na levem zgornjem žepu gasilske uniforme. Vedno se nosi najvišja oznaka.

Slika 7: Oznake za leta gasilske službe

Slika 8: Oznake činov in funkcij [2]

Viri in literatura

- [1] Pravila gasilske službe prostovoljnih gasilcev, dostopna na spletni strani GZS: www.gasilec.net (pridobljeno dne, 20. 8. 2021).
 [2] <https://gasilec.net/oznake-cinov-in-funkcij/> (pridobljeno dne, 20. 8. 2021).

Avtorji opisa	Datum izdelave
Bojan Brcar	20. 8. 2021
Avtorji dopolnitev	Datum dopolnitev
Jure Strmole	6. 9. 2021

Tečaj TEČAJ ZA GASILCA PRIPRAVNIKA

Predmet ORGANIZACIJA GASILSTVA IN PRAVNE OSNOVE

Vsebina ali kompetenca	Oznaka sklopa	GP-ORG-11
------------------------	---------------	-----------

Naloge lokalnih skupnosti

Informativni/Formativni cilji

Informativni cilj:
Tečajnik našteje naloge lokalne skupnosti.

Opis vsebine

Zakon o gasilstvu (2.člen) definira gasilstvo in sicer:
Gasilstvo je obvezna lokalna javna služba , katere trajno in nemoteno opravljanje zagotavljajo občine in država.

Občina v skladu s svojimi pristojnostmi zagotavlja organiziranost, opremljanje in delovanje gasilstva.

Na podlagi načrta varstva pred požarom občina zagotavlja sredstva za:

1. redno delovanje gasilskih enot;
2. gasilsko zaščitno in reševalno opremo ter sredstva za opazovanje, obveščanje in alarmiranje;
3. vzdrževanje in obnavljanje gasilskih sredstev in opreme;
4. izobraževanje in dopolnilno usposabljanje pripadnikov gasilskih enot;
5. gradnjo in vzdrževanje objektov in prostorov za delovanje gasilstva;
6. povračilo škode, ki so jo imeli gasilci pri opravljanju nalog gasilstva;
7. povračilo škode, povzročene tretjim osebam, zaradi opravljanja nalog gasilstva iz prvega odstavka 3. člena tega zakona;
8. opravljanje drugih dejavnosti gasilskih organizacij.

Občina zagotavlja opravljanje nalog gasilstva preko gasilskih organizacij.

Na širšo samoupravno lokalno skupnost se lahko prenese opravljanje nalog gasilstva, ki so pomembne za varstvo pred požarom in drugimi nevarnostmi, kot je nakup, vzdrževanje in hramba gasilske zaščitne in reševalne opreme za zahtevnejše intervencije, velike požare in druge velike nesreče.

Višino proračuna za opravljanje JGS določa na predlog župana občinski svet. Župan je v skladu s pooblastili občine tudi podpisnik dogovora o opravljanju JGS.

Viri in literatura

[1] Zakon o gasilstvu. Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 23/19 in 189/20 – ZFRO in Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o gasilstvu (ZGas-D) Uradni list RS, št. 39/21.3.2022 (dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO301>, 16. 8. 2021).

Avtorji opisa	Datum izdelave
Bojan Brcar	20. 8. 2021

Avtorji dopolnitev	Datum dopolnitev
Jure Strmole	5. 9. 2021

Tečaj TEČAJ ZA GASILCA PRIPRAVNIKA

Predmet ORGANIZACIJA GASILSTVA IN PRAVNE OSNOVE

Vsebina ali kompetenca	Oznaka sklopa	GP-ORG-12
------------------------	---------------	-----------

Pravilniki v gasilstvu

Informativni/Formativni cilji

Informativni cilj:

Tečajnik našteje nekaj pomembnih pravilnikov.

Formativni cilj:

Tečajnik gasilska oblačila, čine, oznake in odlikovanja nosi skladno s pravilniki.

Opis vsebine

Gasilske organizacije v Sloveniji poleg krovnih zakonov, ki smo jih že obravnavali (zakon o gasilstvu, zakon o društvih, zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami) ter pravilih gasilske službe uporabljamo pri svojem delu in delovanju tudi vrsto pravilnikov.

Ti pravilniki so:

- pravilnik za zavarovanje osebnih podatkov
- pravilnik o priznanjih in odlikovanjih
- pravilnik o delu inštruktorjev za izvajanje praktičnih vaj v gasilski šoli
- pravilnik o poslovanju ekonomata GZS
- pravilnik o stalni arbitraži pri GZS
- pravilnik o delovanju mladih v gasilski organizaciji
- pravilnik o urejanju in izdajanju glasila gasilec

Viri in literatura

[1] <https://gasilec.net/zakonodaja-in-akti/> (pridobljeno dne, 6. 9. 2021).

Avtorji opisa	Datum izdelave
Jure Strmole	6. 9. 2021
Avtorji dopolnitev	Datum dopolnitev

Tečaj TEČAJ ZA GASILCA PRIPRAVNIKA

Predmet ORGANIZACIJA GASILSTVA IN PRAVNE OSNOVE

Vsebina ali kompetenca	Oznaka sklopa	GP-ORG-13
------------------------	---------------	-----------

Zgodovina gasilstva

Informativni/Formativni cilji

Informativni cilj:

Tečajnik našteje osnovne zgodovinske mejnike gasilstva na Slovenskem in opiše zgodovino gasilstva v svoji gasilski zvez.

Opis vsebine

Gasilska organizacija je ena najstarejši organizacij na slovenskem. Sama organiziranost gasilstva, oziroma neke vrste sil za zaščito in reševanje pa sega že v čas pred našim štetjem.

Tako bi lahko zgodovina gasilstva v Sloveniji na kratko opredelili v sledečih alinejah:

- Ena najstarejši javnih služb (pr. n. št.);
- Prostovoljno gasilstvo se razvije v 1. stoletju (tudi v naši krajih);
- 18. september 1869, prvo organizirano gasilsko društvo v Sloveniji (Metlika), katere ustanovitelj je dr. Josip Savinšek;

Slika 1: Jože Savinšek, ustanovitelj gasilstva v Metliki -1869

- Ustanavljanje: Zveza prostovoljnih gasilskih društev za Koroško, Štajerska deželna gasilska zveza , Deželna zvezo gasilskih društev na Kranjskem;
- Leta 1933 so se ustanovljale gasilske župe;
- Gasilske čete-so se preimenovala gasilska društva po Zakonu o organizaciji gasilstva, ki je izšel 15.julij 1933.

- Med 2. svetovno vojno, je bilo zelo oteženo delovanje naše organizacije. Marsikje, so to obdobje razpustili dejavnost gasilstva, v velikih primerih je okupator pobral vso orodje in celo na primorskem z ukazom ukinil dejavnost gasilskih društev.
- Po drugi svetovni vojni je bila organizirana prostovoljna krajevna gasilska milica, gasilska milica v podjetjih in tudi poklicna gasilska milica v Ljubljani;

Slika 2: Gasilski voz z moštvom pred Reševalno postajo v Ljubljani

Slika 3: Postavljanje lestve pred Reševalno postajo v Ljubljani

- Leta 1948 je bil sprejet Zakon o prostovoljnih gasilskih društvih, ki je opredeljeval vlogo in položaj gasilske okrajne in mestne gasilske zveze;
- Ustanovna skupščina Gasilske zveze LRS je bila 2. oktobra 1949 v Ljubljani;
- Leta 1950 v Žireh ustanovljena prva gasilska šola, ki je izobraževala za čin Gasilski častnik.
- Leta 1992 je bila Gasilska zveza Slovenije vključena v CTIF (Mednarodna organizacija gasilskih in reševalnih služb)
- Po letu 1995 pričele so se ustanovljati nove gasilske zveze in se preimenovali v Gasilske zveze. Tedaj je nastalo 62 gasilskih zvez, ki so se z leta v leto tudi povečevale;

- Danes je v Sloveniji 116 gasilskih zvez v katerih deluje 1295 prostovoljnih gasilskih društev in 68 prostovoljnih industrijskih gasilskih društev. V gasilska društva je vključeno preko 133.000 članov.

POMEMBNE OSEBE V ZGODOVINI GASILSTVA:

Matevž Hace, je bil prvi predsednik GZS.

Slika 4: Matevž Hace, prvi predsednik GZS

Miran Špicar, je bil prvi poveljnik GZS

Slika 5 :Miran Špicar, prvi poveljnik GZS

Ignacij Merhar, je prvi, ki je v slovenskem gasilstvu uporabil slovenski jezik. To si je upal storiti na mogočni gasilski paradi v Ljubljani, ko mu je bilo komaj 24 let. Zaradi tega je bil zaprt, a so ga po protestu občinstva kmalu izpustili. Številni slovenski pesniki in pisatelji so mu vzklikali: »Vi ste v enem popoldnevu za slovenstvo napravili več, kot mi v 50 letih!«

- Leta 1886 je izdal prvi slovenski Vadnik, v katerega je zapisal: »Nemškega poveljevanja ne potrebujemo! Čemu bi se mučili slovenski gasilci z nerazumljivo nemščino, čemu bi slovensko poučevali, nemško pa ukazali storiti, ko nam tega ni treba!«
- Ignacij Merhar je uveljavil tudi gasilski pozdrav »Na pomoč!«

Slika 6 : Ignacij Merhar

Branko Božič - dolgoletni predsednik Gasilske zveze Slovenije (1976-89), nato pa njen častni predsednik. Proučeval je tudi zgodovino gasilstva na Slovenskem in bil pobudnik in soustanovitelj (1969) gasilskega muzeja v Metliki, ki od leta 2003 nosi njegovo ime.

Slika 7 : Dr. Branko Božič

Slika 8 : Gasilski muzej Metlika

[Predlog: predavatelj naj v predavanju vključi tudi zgodovino GZ (pomembni mejniki, osebe, najstarejše društvo...)].

Viri in literatura

[1] Slike - vir internet

[2] [Zgodovina – Gasilska Zveza Slovenije \(gasilec.net\)](http://gasilec.net) (pridobljeno dne, 20. 8. 2021).

Avtorji opisa	Datum izdelave
Bojan Brcar	20. 8. 2021
Avtorji dopolnitev	Datum dopolnitev
Jure Strmole	6. 9. 2021